

UN FEIX D'EXPERIÈNCIES

Xavier Macià, professor titular de la Universitat de Lleida, ha donat a conèixer enguany el seu primer llibre de poemes: *Amb el temps a favor*, Edicions 62 / Empúries, 2003. Però no és cap novençà en el món de la publicació. I ha analitzat aspectes de la literatura catalana en obres d'una vàlua notable: *La poesia de Gabriel Ferrater* (1985, amb Núria Perpinyà), *Narradors de Ponent* (1987, amb Emili Bayo) i l'edició crítica de l'*Obra poètica* de Joan Vinyoli (Edicions 62, 2001). Sense oblidar les col·laboracions en diferents diaris i revistes.

Amb el temps a favor no té res a veure amb un tempteig vacil·lant. És una obra madura, serena, que recull un feix d'experiències, en harmoniosa síntesi. Les podríem incloure en dos grans blocs: vitals i literàries. Amor i desamor, el pes dels records –sovint, aclaparador–, l'estilet d'una solitud que pot semblar una carícia, si l'ànima és prou madura: la vida és un calidoscopi d'imatges fugisseres, amb un rerefons apagat i trist. El poeta copsa els llampecs d'estiu que il·luminen la nuvolada, i als lectors ens arriba l'eco del tro, l'esclat de les paraules.

En una breu nota al final del llibre, Xavier Macià insinua una poètica –en una mena de declaració amb sordina. Diu que la poesia, com tota altra forma d'expressió artística, té sentit en la mesura que parteix d'una inequívoca i exigent «voluntat d'art». Però de seguida afegeix: *no la considero reeixida ni sencera si no aspira també (...) a emocionar*. I remarca el fet que sovint *la poesia contemporània hagi renunciat –de vegades amb orgullosa vehemència– a establir ponts de diàleg amb el lector normal i que es resigni (...) a satisfer els acòlits*. Macià és coherent amb aquestes paraules i, evidentment, no busca les llagoteries de quatre iniciats –o d'estetes refinats, amb pinta d'esnobs. Sent un profund respecte per la poesia i cerca la comunicació amb el lector, però sense caure en un llenguatge massa pla, d'una claredat excessiva; al contrari, el teixit d'imatges i de símbols fa que la seva obra tingui una suggeridora ambigüïtat, una tensió verbal que amaga un sentiment autèntic. No és mai un simple foc

d'encenalls o un joc banal: rere els versos –adolorits o alegres, sovint enigmàtics– hi batega l'experiència de la vida.

Hi ha aquell moment en què estas sol / i res no té sentit: solitud i, alhora, consciència de l'absurd. Però cal tornar enrere, / entre els homes. Un sentiment de solidaritat que trobem sovint en la poesia de Xavier Macià; en tot cas, mai no cau en el desesper.

Hi ha l'aranya d'aigua *condemnada a viure (...), sempre mirant el teu reflex / en el cristall*, en una mena de contrafigura o paròdia de Narcís: original tractament del mite. I si la vida *és una rotonda (...), tant és que triïs / una sortida com una altra*. Indiferència o desànim que aviat és superat: de tota manera, cal fer camí.

Al poema *Infant* aflora la tendresa del record: una tarda d'hivern, un floc de neu, la mà del pare... Però, en un altre poema, diu que un dia *el dimoni de la por / s'instal·la al cos i governa la vida*. L'ànima ha de ser *prou forta / per suportar la soledat*. I el pes feixuc dels records ens aclapara, sobretot quan arrosseguen el sentiment de culpa. Aquella *punxada d'aranyó...*

Però la vida és feta de petites meravelles. Hi ha les veus que *tornen de nit, fidels com una mà*. En un poema admirable (*Llum*), ens parla d'un *silenci transparent* i diu que *aquesta llum és també trànsit / entre nits, tan fugaç com l'alegria*.

La roentor apassionada, el vitalisme de Joan Vinyoli deixen la seva marca en el llibre de Xavier Macià –potser més en l'esperit que en la forma. Predomina el to sobri, auster: poesia d'una rara concisió. Però sembla que, de tant en tant, enyori el ritme de la cançó. A *Arrel blanca* trobem el vers curt, amb rima, i en altres composicions intercala, fins i tot, alguna dita popular.

L'estructura del llibre és ben definida. Un poema inicial, a manera de pròleg (*Projecte de felicitat*), dues parts, amb setze poemes cadascuna, i un poema final, amarat de tendresa, que és com una síntesi o conclusió de tota l'obra (*Ocell feliç*). Transcriuré els últims versos, molt significatius:

*L'infant no sap que viu per a morir,
encara no. I tu, per un instant,
pots ser aquest nen alat com un albatros
que riu i plora sense dol, ocell feliç.*

En resum: *Amb el temps a favor* –obra que mostra una agudíssima consciència temporal– és un poemari amb una gran càrrega estètica i humana. Un llibre que revela un poeta nou i madur, bon coneixedor de la llengua com a instrument expressiu. Un hàbil poeta que, amb aparent senzillesa, ha sabut comunicar-se amb el lector i ha trobat la manera de commoure'l.

JORDI PÀMIAS